

R. F.

Stanisław Litak, "Formowanie sieci parafialnej w Łukowskim do końca XV wieku. Studium geograficzno-historyczne", "Roczniki Humanistyczne", 1964, 12, z. 2

Rocznik Lubelski 8, 280

1965

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Marcina V. Zabiegi Oleśnickiego doprowadziły do powołania sądu komisarskiego w kurii papieskiej i anulowania wydanych już bull papieskich, przydzielających ziemię lubelską do diecezji chełmskiej. Wydawca publikuje źródła dotyczące owego sporu, przy czym ilość ich, znaną ze słabych kopii, wzbogaca o dokumenty z Archiwum Watykańskiego, prostując równocześnie omyłki dotychczasowych wydań. Zbiorek ten, ważny dla poznania nie tylko niewielkiego epizodu w dziejach Lubelszczyzny, ale i dla lepszego poznania stosunków panujących w tym rejonie kraju, wydawca uzupełnił wyciągami z dzieł dawnych pisarzy (Długosz, Kallimach, Kromer, Brożek), omawiających ten problem.

J. Sz.

Stanisław Litak

**Formowanie sieci parafialnej w Łukowskim do końca XV wieku.
Studium geograficzno-historyczne**

„Roczniki Humanistyczne”. T. 12, 1964, z. 2, s. 5—136

Autor podejmuje skomplikowane zagadnienie tworzenia się sieci parafialnej w historycznej Ziemi Łukowskiej, dysponując dobrą podstawą źródłową. Tak pojęte badanie mają znaczenie nie tylko dla historii organizacji kościelnej, ale także dla wielu problemów społecznych i ustrojowych. Szczególnie interesuje autora geneza organizacji parafialnej i ważny problem dysmembracji starych okręgów parafialnych. Tutaj nawiązuje do analizy sytuacji osadniczej i stosunków własnościowych. Dzięki temu jasno może zarysować udział sił społecznych wpływających na kształtowanie się sieci parafialnej, zjawisko ważne ze względu na gęsto zasiedlającą ten rejon kraju drobną szlachtę, wywodzącą się z włodyków. Bogactwo materiału źródłowego pozwoliło w pełni ukazać mechanizm tworzenia się uposażenia beneficjalnego, będącego motorem funkcji parafii. Osiągnięte przez autora wyniki mają znaczenie ogólniejsze, niż poznanie przeszłości Ziemi Łukowskiej, gdyż pozwalają wnioskować o analogicznych procesach na terenach, gdzie materiał źródłowy albo uboższy, albo w ogóle nie istniejący, utrudnia uchwycenie tych zjawisk.

R. F.

Janina Morgensztern

O działalności gospodarczej Żydów w Zamościu w XVI i XVII w.

„Biuletyn Żydowskiego Instytutu Historycznego”. 1965, nr 53, s. 3—32 i nr 56, s. 3—28

Do Zamościa Żydzi zaczęli przybywać już od momentu nadania mu praw miejskich, głównie z Konstantynopola, Wenecji i Amsterdamu. Osiadali tutaj i organizowali swe życie gospodarcze, społeczne i religijne w oparciu o przywileje z r. 1588 i 1623. Brak studiów szczegółowych nad grupami narodowościowymi wśród mieszkańców Zamościa nie pozwala na przeprowadzenie studiów porównawczych i na ocenę roli Żydów w dziejach tego miasta. Stąd też autorka, świadoma tych braków, podejmuje jedynie analizę działalności gospodarczej Żydów, przy czym ze względu na podziały, istniejące wewnątrz tej grupy, koncentruje się na dwóch zagadnieniach, a mianowicie na działalności w zakresie rzemiosła i wytwórczości oraz w zakresie handlu. Bogaty obraz, żywej i niezmiernie